

07

Ida Ekblad og Erik Langdalen [NORGE]

Ida Ekblad (f. 1980) bor og arbeider i Oslo. Hun er utdannet ved Central St. Martins College of Art i London, Kunstakademiet i Oslo og Mountain School of Arts i Los Angeles. Arbeidene hennes har blitt vist på en rekke separat- og gruppeutstillinger i både inn- og utland. Hun deltok på Venezia Biennalen i 2011 og 2017, og har hatt større separatutstillinger på blant annet Nasjonalmuseet i Oslo, Kunsternes hus i Oslo og KODE i Bergen.

Erik Langdalen (f. 1967) er eier og faglig leder i Erik Langdalen Arkitektkontor i Oslo. Han har jobbet som praktiserende arkitekt siden 1994, har drevet eget arkitektkontor siden 1999 og er professor i bygningsvern på Arkitektur og designhøgskolen i Oslo. Kontoret hans har en konseptuell tilnærming til oppgavene, søker inspirasjon i historien, og utvikler stedstilpassede og skreddersydde løsninger av høy arkitektonisk kvalitet.

Trinn 1 - Nye dører til Nidaros Domkirke

Ida Ekblad, kunstner
Erik Langdalen, arkitekt

Abstrakt

Ida Ekblad i samarbeid med Erik Langdalen foreslår å bevare de eksisterende dørene i Nidaros Domkirke og utsmykke dem med smijern, smidd i Bygghytta, supplert med emaljerte maleriske detaljer. De originale dørene restaureres og ombygges, og males blå.

Introduksjon

I forslaget til kunstnerisk utsmykning av dørene på vestfronten av Nidaros Domkirke har Ida Ekblad skapt et visuelt uttrykk som er godt forankret i et historisk materiale smijern og som tydelig reflekterer hennes særegne stil. Ekblad og Langdalen foreslår å gjenbruke de eksisterende dørene som er fredet på lik linje med resten av bygget, og male dem i en historisk fundert blåfarge. Enkelte elementer av smijernet vil emaljeres.

Det kunstneriske fokuset er rettet mot utforming og emaljering av smijernet. Ekblad planlegger å utsmykke dørene i sin helhet, og ønsker å realisere dette i samarbeid med Bygghytta. Gjenbruk av eksisterende dører gir prosjektet en forankring i restaureringshistorien og er dessuten en bærekraftig løsning.

Ida Ekblad & Erik Langdalen

Trinn 1

Dombås Kirke

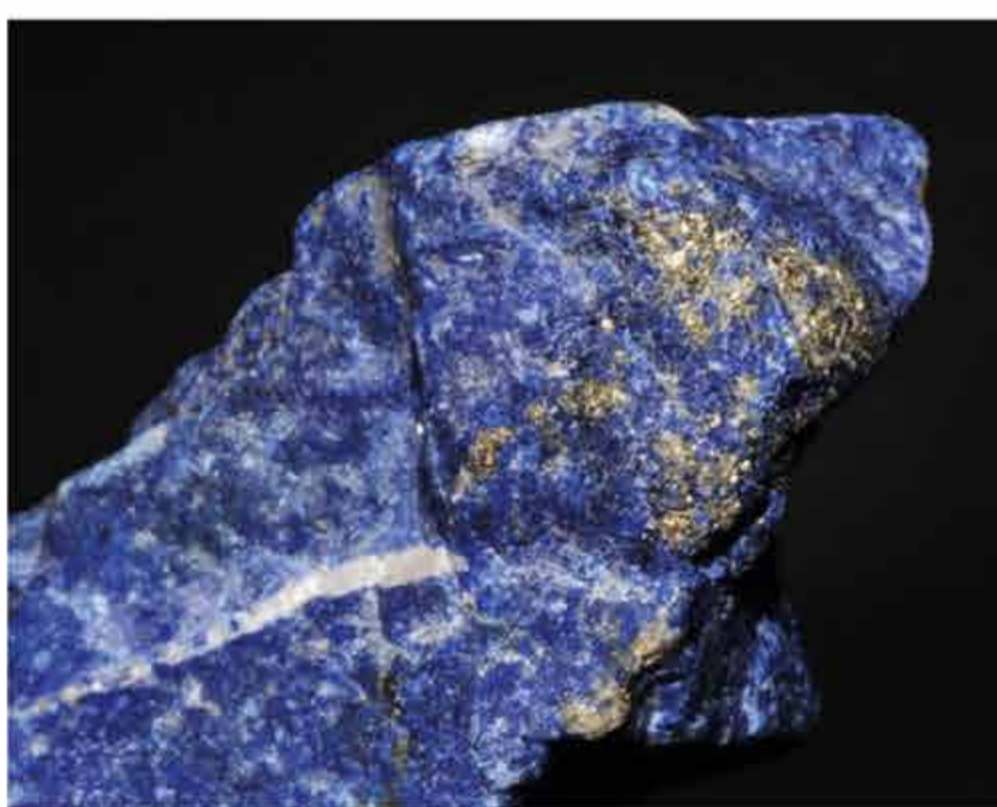
Dører og blåfarge

Om dørene sier Erik Langdalen:

Dørene som i dag står i Nidaros Domkirkes vestfront, planlagt av Helge Thiss og utformet av arkitektene Tverdahl og Albertsen, fyller snart 100 år. Tilstandsrapporten for dørene i skippet utført av Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider i 2023 fastslår at «God materialkvalitet og tidligere jevnlig vedlikehold er nok årsaker til at samtlige dørene er i forbausende god tilstand, alderen tatt i betraktning». Til tross for at dørene i 1930 var ment som provisorier, har de blitt en integrert del av kirkens arkitektur og bybefolkningens kollektive minne, på lik linje med alle de provisorier, reparasjoner, kopier, rekonstruksjoner, improvisasjoner, tilføyelser, spor etter bruk og tilfældigheter som i dag danner Nidaros Domkirke. Det virker som om dørene har vært gjenstand for like mye omsorg som alle andre elementer, de er fredet på lik linje som resten av bygget og gjenspeiler domkirkens unike restaurering- og vedlikeholdshistorie. Dørene vitner også om et stadium av de siste to hundre års skiftende restaureringsideologi, og representerer 1930-tallets idé om nyfortolkning, muligens med forblide i York Minsters portalløsning. Vår tids fokus på prosessuell bevaring, tradisjonshåndverk og gjenbruk, gir inspirasjon til konkurransen om nye dører for Vestfronten. Vi mener det mest meningsfulle og fremtidsrettede er å bevare de eksisterende dørene gjennom en nennsom restaurering, ombygging, utskifting og fornyelse, slik at sporene etter 1930-tallets provisorium og nesten hundre års endring- og vedlikeholdshistorie kan bevares for fremtiden. Dørene må forlenges i bunn, de må bygges om for å øke størrelsen på døråpningene, og de må gjennomgå en grundig restaurering og funksjonell oppgradering. Sporene etter tidligere og nye ombygginger og restaureringer vil i fremtiden være lesbare bak lagene av ny maling og utsmykning.

Jomfru Maria

Lapis Lazuli

Ida Ekblad

Ida Ekblad

Ida Ekblad

Blonder og smijern

Ida Ekblad foreslår å lage beslag i smijern på de gamle, nå blåmalte dørene.

Ekblad har i en årrekke latt seg fascinere av historiske kirker og domer som inkluderer samtidskunst, som for eksempel Sigmar Polke sin utsmykning i Grossmünster i Zürich og Henri Matisse-kapellet i Vence.

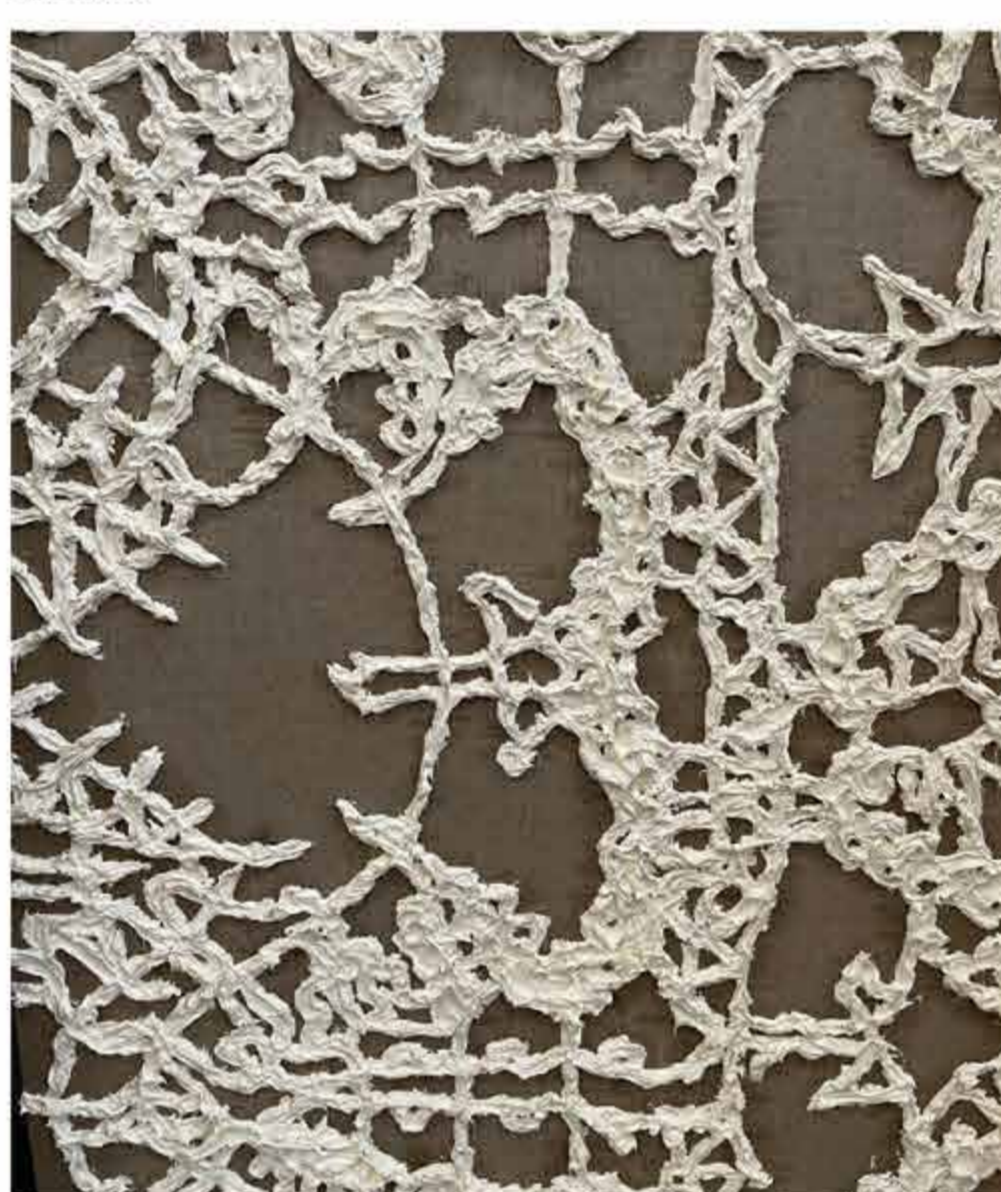
Dette tatt i betraktning, er det interessant å se hvordan Ekblad har arbeidet med utforming av blonder i ulike medier. Hun har jobbet med tradisjonene knyttet til liturgiske blonder og kniplinger etter å ha besøkt kirker i Italia, hvor hun har fotografert forseggjorte, håndlagde blonder fra 1600-tallet og tidligere. Historisk sett har blonder og kniplinger blitt brukt til å pryde altre, men også klær og andre kirketekstiler for å forsterke den visuelle estetikken i hellige rom og rundt religiøse seremonier. Blondemønstrene har ofte intrikate utforminger med religiøs symbolikk. Liturgiske blonder spiller en viktig rolle i uttrykket i kristen tilbedelse, de forener kunstnerisk ferdighet, tradisjon og hengivenhet.

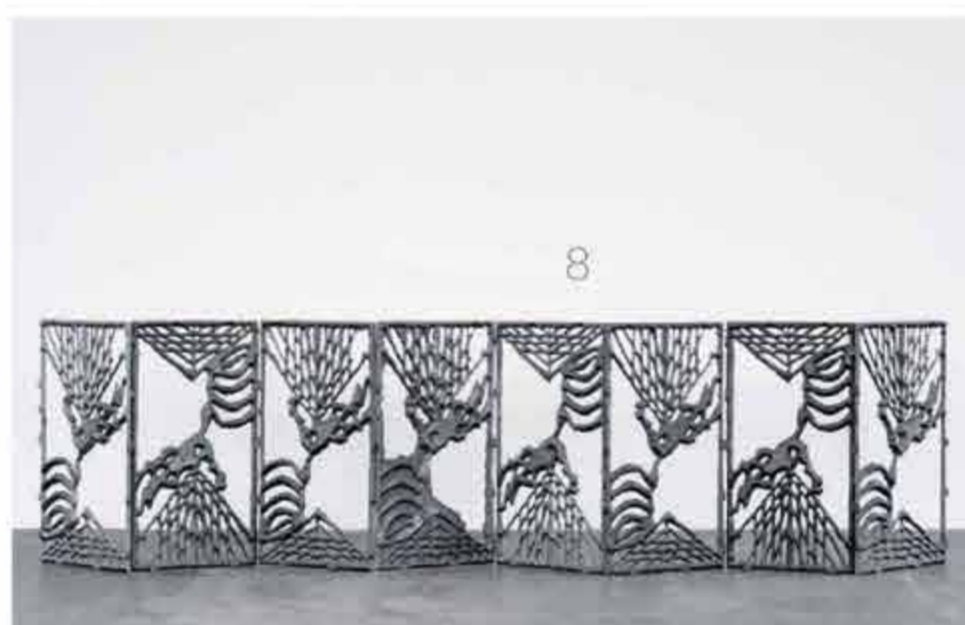
Ida Ekblad

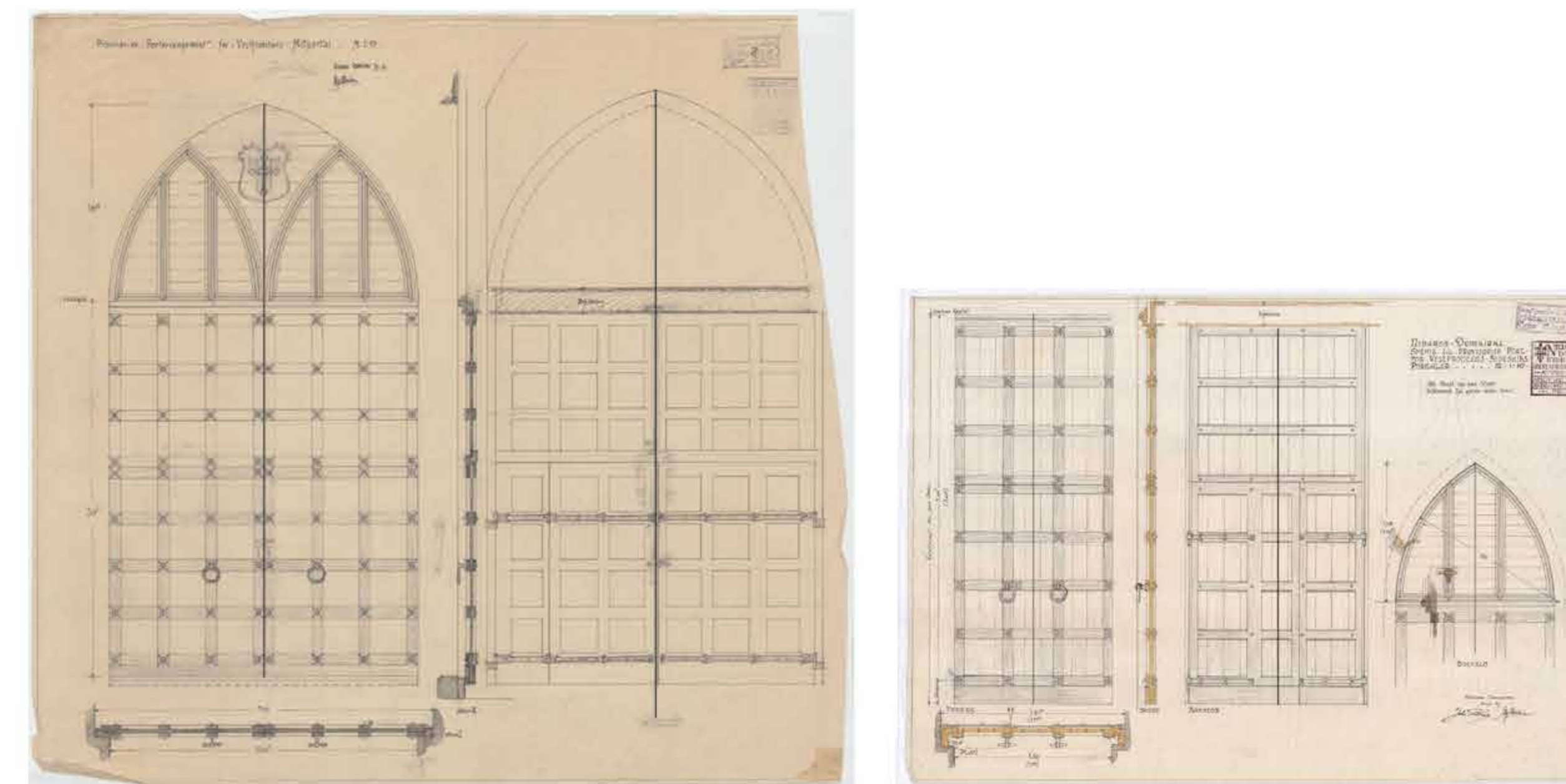
Ida Ekblad

Ida Ekblad

Ida Ekblad

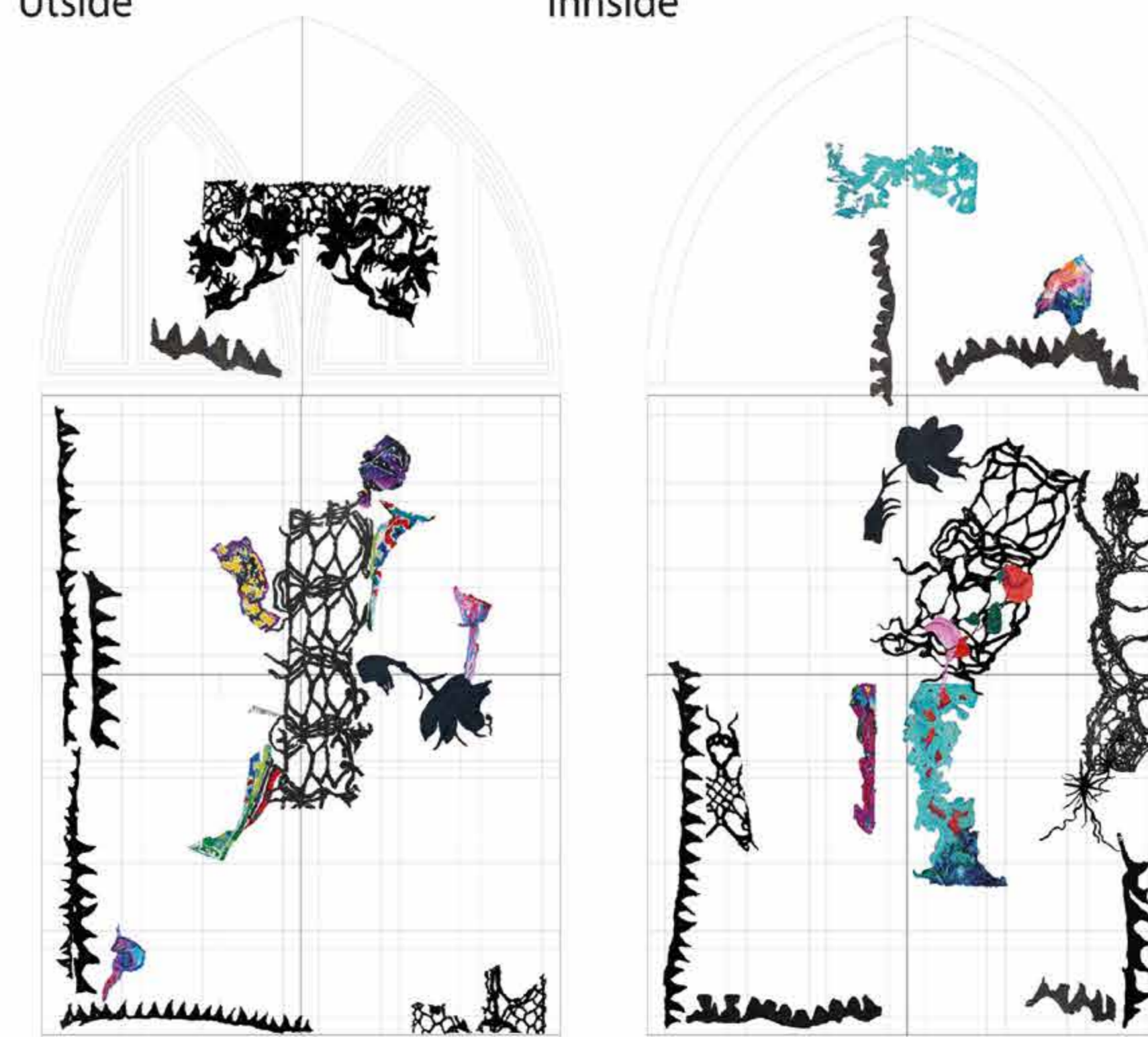

Dagens vindportal vestfronten

Dagens sideportal vestfronten

Utside

Innside

Eksempel / skisse Midportal

Praktisk

* Ekblad og Langdalen foreslår å male dørene på begge sider. De foreslår smijernsornamenter både på utsiden og innsiden av dørene slik at begge sider korresponderer, og de tre dørbladene fremstår som skulpturelle helheter.

* Ekblad og Langdalen foreslår å dele dørene hele veien opp, slik at de kan åpnes i full høyde ved seremonier og høytider.

* All restaurering og smijernsarbeid gjøres i samarbeid med Bygghytta.

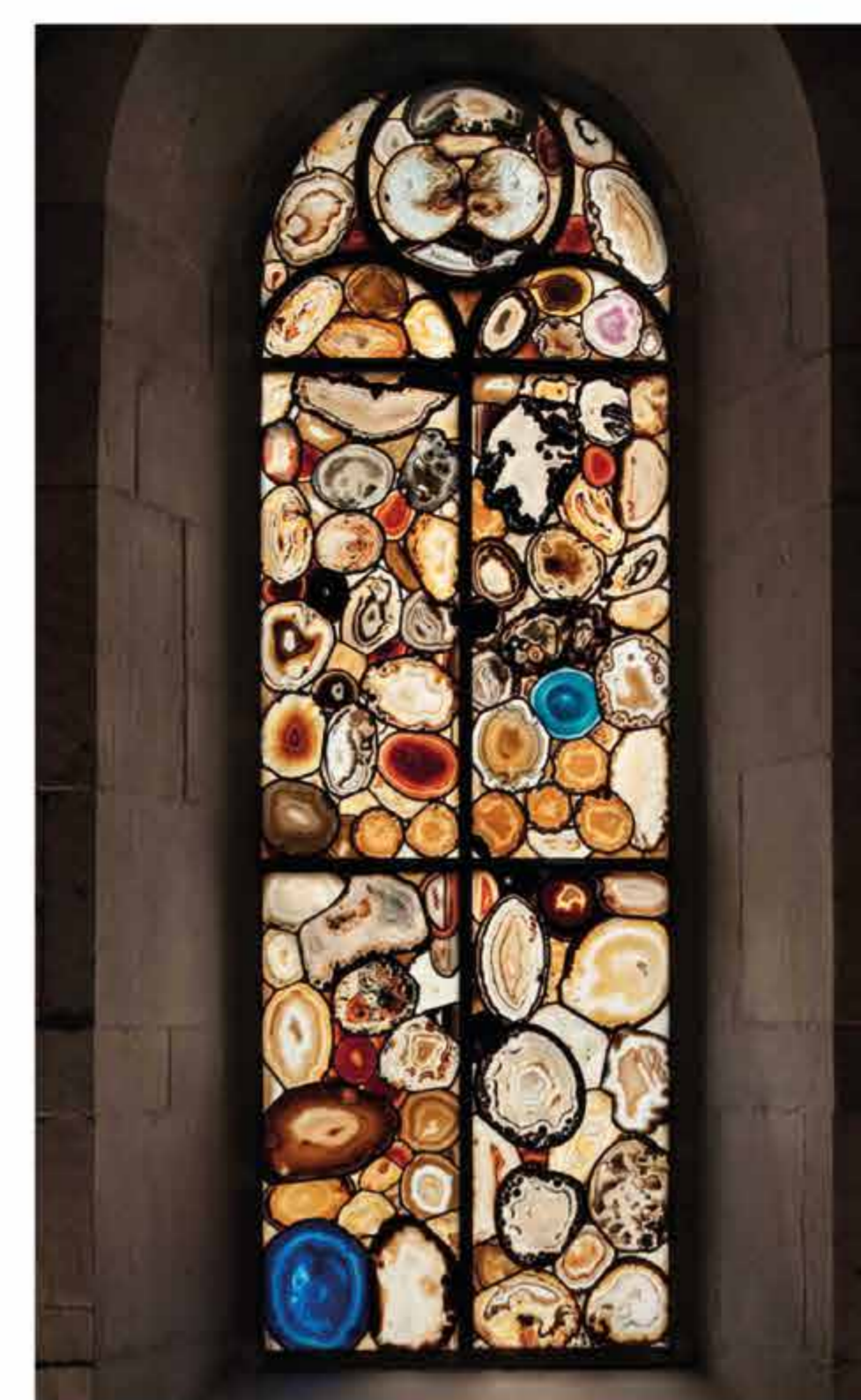
* Ekblad har nylig samarbeidet med verksted i Sveits og Storbritannia, disse kan bistå om emaljering er vanskelig å få til i Norge. Se referansebilder for historisk emaljering.

* Ekblad og Langdalens research peker mot at de eksisterende dørene bør gjenbrukes. Skulle dette vise seg å være vanskelig gjennomførbart er de også åpne for å tegne kopier eller varianter av de opprinnelige dørene, men fortsatt dekorert med smijernsbeslag.

* Dette er et første skisseutkast som forklarer visjonen. Et ferdig og grundig utarbeidet forslag vil utformes i tett dialog med oppdragsgiver og Bygghytta. Det ferdige forslaget vil inneholde like deler arkitekturhistorisk forskning fra Erik Langdalens, og kunstnerisk utforskning via Ida Ekblads kunstneriske univers.

* Det som visualiseres i dette bidraget er ment som eksempler og retninger for et ønsket formspråk. Det er først gjennom tett samarbeid og dialog med Bygghyttas håndverkere at de endelige formene blir satt.

* Det står skrevet i konkurranseteksten at vestfrontens nye dører skal ha en levetid på minst hundre år. Tsukomogami er en filosofi med sterk tilstedeværelse i japansk kultur. Den sier at ting og objekter får en egen sjel når de har eksistert i hundre år. Nidaros Domkirkes nåværende og provisoriske dører har vært en del av kirkens historie i snart hundre år.

Sigmar Polke

Henri Matisse

Eksempel på historisk emaljerkunst

Gjenbruk, smijern og kniplingert

Ekblad og Langdalen foreslår å bevare de eksisterende dørene til Nidarosdomen og utsmykke dem med smijern, smidd i Bygghytta, supplert med emaljerte maleriske detaljer. De originale dørene restaureres og males blå, inspirert av historisk kirkearkitektur. Dørene skal kunne åpnes i sin fulle høyde. Smijernsbeslagene,

med formspråk fra Idas kunstnerskap, vil dekorere dørene og skape en dynamisk og inviterende overflate. Ekblad har studert tradisjonene knyttet til liturgiske blonder og kniplinger, som ofte har intrikate utforminger med religiøs symbolikk, samt en feminin forankring. Forslaget legger vekt på gjenbruk og

integrasjon av tradisjonelt håndverk. De eksisterende dørene vil fortsette å være en del av kirkens historie, og bidra til en rik visuell opplevelse både utvendig og innvendig. Forslaget håper å skape et kunstverk som folk ønsker å ta på, og som går i dialog med kirkens historie og omgivelser.